

Volume 7, Issue 11, November 2020, p. 217-226

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.2833>

ArticleHistory:

Received

25/09/2020

Received in

revised form

13/11/2020

Available online

15/11/2020

**THE EFFECFS OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION TO
THE STRUCTURE OF TURKISH SOCIETY WITHIN THE
FRAMEWORK OF HUMANISTIC GENESIS OF
MATERIALISTIC GENESIS OF LANGUAGE**

**DİLİN ÖZNELLİK VE NESNELLİK ÖZELLİĞİ ÇERÇEVESİNDE
YABANCI DİL EĞİTİMİNİN TÜRK TOPLUM YAPISINA ETKİLERİ¹**

**Yusuf AVCI²
Almıla SATILMIŞ³**

Abstract

Although different measurement methods are used today to determine the physical fitness levels of individuals and to obtain information about their health status, there is no study in the domestic literature that determines these parameters with the sitting-rising test (SRT). The aim of the study [1] is to investigation of the relationship between SRT and physical activity level (PAL), some motoric along with anthropometric features in women, [2] the purpose of the study is to determine the difference between the PAL according to the SRT categories, and some motoric along with anthropometric features. A total of 200 women among the healthy sedentary people between the ages of 35 and 55 voluntarily participated in the study. Pearson correlation analysis was used to determine the relationship between variables, and the One Way Anova test was used to determine the difference between SRT categories. As a result of the data obtained, the negative direction between of women the SRT score and the anthropometric features; It was determined that there is a significant positive correlation between the SRT score and PAL and motor features ($p < 0.05$). As a result, it can be said that the SRT score is related to both anthropometric and motoric features, and these features can be improved by increasing the level of physical activity.

Key Words: Women, Sitting-Rising Test, Physical Fitness.

¹ Bu çalışmada, İstanbul Aydın Üniversitesi, II. Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi” sempozyumu 12-14 Kasım 2020’de sunulan “Dildeki Öznellik Nesnellik İlişkinin Toplumsal Yapıya Yansıması” adlı özet bildiriden yararlanılmıştır.

² Doçent Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü. yavci@comu.edu.tr orcid.org 0000-0002-9837-8890

³ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

Özet

Dil, kendisini oluşturan toplumun en somut örneğidir. Dilin içerisinde topluma ait bütün değerlerin, kültürün ve düşünce yapılarının izleri görülmektedir. Bu sebeple dil öğrenmek demek dilin sadece yapısını öğrenmek anlamına gelmez. Sahibi olduğu toplumun düşünce, kültür ve sosyal yapısını da öğrenmek anlamına gelir. Bütün doğal diller oluşumları itibarıyla ya nesnel özellik ya da öznel özellik gösterirler. Bu öznel özellikler cümle üzerinden incelenir. Bu araştırma dil ile düşünce ilişkisine bağlı olarak yüzeysel yapıya yansımış olan cümleye bakarak bir dilin nesnel yapı mı, öznel yapı mı gösterdiğini anlamayı amaçlamaktadır. Türkçenin başka kültürlerin etkisiyle öznel yapıdan nesnel yapıya kaydığı yolunda görüşler vardır. Bu kaymalar kendi kültürünü özümseyememiş kişilerin herhangi bir yabancı dil öğrendiğinde hedef dilin düşünce kodlarının etkisinde kaldığını gösterir. Bu kapsamda dilin düşünceler üzerine olan etkisini anlamak amacıyla yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin düşünce yapıları incelenmiştir. Bu çalışma anket yöntemi ile yapılmıştır. Dillerin nesnellik ve öznellik durumları kaynaklar üzerinden tespit edilmiştir. Dillerin bu özelliğini dilin sahibi olduğu toplumun sosyal yaşantısında da görmek mümkündür. Araştırmanın sonucunda kullanılan dilin düşüncelerimizi ne kadar doğru yansıttığı verilerle tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Düşünce, dil, öznellik, nesnellik, toplumun yapısı, kültür, düşünce yapısı

GİRİŞ

Dil insanlar arasında iletişimi sağlayan ve düşünceleri ifade edebilmede kişiye yön verebilecek kadar güçlü, doğal ve sosyal bir araçtır. Dilin farklı kültür özelliklerinden kaynaklanan ve toplumun dilden beklenen sosyal fayda türlerine göre farklı tanımları yapılır. Ergin dili *“insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir.”* (2009: 3) şeklinde tanımlarken; Aksan, dili *“bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka nitelikleri beliren, kimi sınırlarını bugünde çözemediğimiz büyük bir varlık”* olarak tanımlamaktadır (1995:11).

Dil ile düşünce arasında çok kuvvetli bir bağ vardır. Çünkü insanlar düşündükleri gibi yaşarlar. Bu yaşantı şekilleri de dillerine yansır. Zihinde oluşturduğumuz düşünce kalıpları yani cümleler dile dökülerek en somut şeklini alır. “Dilsiz şuur düşünülemez gibi şuarsuz dilde olamaz” (Akt. İzzet, 1981:135). Dil ve düşünce arasındaki ilişkiye dikkati çekenlerden biri de Platon olmuştur. Ona göre düşünme, insanın içinden kendi kendisiyle yaptığı bir konusmadır. Düşünme ile dil arasındaki bağ ihmal edilirse, dil ile varlık dünyası arasında kurulması gereken bağ kurulamaz (Mengüşoğlu,1998:238). *“Dil asıl başarısını düşüncede gösterir. Düşünce bağlantıları kavramaktır. Dil, düşünce için bir aracı durumundadır, ama dilin kendisi de düşünce içinde meydana gelir, onda serpilir. Dil ve düşünce karşılıklı olarak birbirlerini oluştururlar. Dil, düşünce içinde ve düşünceyle birlikte hareket eden bir simgeler sistemidir”* (Ergat, 2008). *“Doğaları her ne kadar birbirinden farklı da olsa dil ve düşünce insanın zihinsel gelişiminde ayrılmaz rol oynar. Birine baktığımız zaman mutlaka diğerinin izlerini görürüz”* (Vygotsky, 1985: 95). Max Müller’in dilin oluşumundaki düşünce yapılarına işaret ettiği görüşlerini Ahmet Cevat şu şekilde ifade eder *“Türk gramerini okumak bu dili konuşmak ve yazmak öğrenmeye en küçük bir arzu olmadığı halde bile gerçekçi bir zevktir. Bu dilin gramer kalıplarının gelişmesinde görülen hünerli doğuş bütün isim ve fiil türetme sistemindeki kurallılık dilin sadeliği ve ışıkgeçerliği insan anlayışının dil kuruluşunda kendini gösteren mucizeli kudretinden haberi olmayanlara çarpmaması mümkün değil... Türkçenin yapısında tamamen arı duru bir dil yapısı görüyoruz; bu öyle bir gramerdir ki onda düşüncenin iç oluşlarını seyredabiliyoruz; bir billur kovan içinde bal peteklerinin oluşunu seyredemediğimiz gibi”* (Cevat, 1933:6-7). Türkçenin yüce bir ilim akademisinin müzakerelerinden çıkmış olduğu düşünülebilir. “Fakat kendi başına kalmış insan anlayışının Türkistan stepleri ortasında ancak

yaradılışındaki içkil kanunların kılavuzluğu altında yarattığını hiçbir bilginler cemiyeti yaratamazdı”.

Düşünme yetisi âdemoğullarını diğer canlılardan ayıran en temel özelliktir. Hayatı idame ettirebilmek için en önemli ihtiyaçlardan biridir. “Düşünce, ruhun kendi kendisi ile yaptığı içten ve sessiz bir konuşmadır.” (akt: Karasan, 1997:101). “Düşünce, özü gereği bir sözdür. İnsan mutlaka bir dille düşünür ve düşüncelerini bir dille ifade eder. Bu dil ister insanın kendi konuştuğu dil olsun isterse bir başkasının dili. Sonuç olarak her düşünce bir anlatım biçimi bulmaya ve kendisini bu yolla ifade etmeye çalışır.” (Gül ve Soysal 2009:69). “Oysa şunu mutlaka bilmek gerekir ki düşünce denilen şey aslında ses çıkartmadan konuşmaktır diyebiliriz (Vgotsky, 1985:8), der.

Ortak düşüncenin doğal bir ürünü olan dil aslında düşüncelerimize hükmedebilecek kadar güçlü bir araçtır. Dile yetkin olabildiğimiz ölçüde düşüncelerimizi geliştirip işleyebiliyoruz. Ana dilimiz dışında kısıtlı bilgiye sahip olduğumuz bir dille konuştuğumuzda düşüncelerimizin de bir anda kısıtlandığını fark ediyoruz. Hatta bazı zamanlarda düşünemediğimizi bile hissedebiliyoruz.

Düşüncenin bir ürünü olan dil onu oluşturan toplumun ruhudur. Dil ortak düşünceye sahip olduğumuz kişiler ile oluşmuş doğal, milli ve sosyal bir olgudur. Her milletin değer yargıları, kültürü, dünyayı algılama biçimi ve yorumlaması farklıdır. Atatürk “Milli his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin milli ve zengin olması milli hissin inkişafında başlıca müessirdir.” Diyerek dil ile toplumun duygu yapısına yani dil ile sosyal yapı arasındaki köklü bağa vurgu yapmıştır. Ziya Gökalp’e göre “Millet lisanı zümreden ibarettir”. Mehmet İzzet, “Millet bir lisanla konuşan fertlerin toplamıdır.” derken dilin doğallık vasfını vurgular. Yine “Bir dil cemaati tabii olarak, bir dereceye kadar her fertte hayatın esaslı hadiselerini duyuş tarzının aynı olması üzerine kuruludur; dil milli ruhun aynasıdır.” ifadesiyle dilin milli olma özelliğini öne çıkartır. Mehmet İzzet farklı bir yaklaşımla “... Dil onu konuşan kişilerce ortak bir karakter, düşünce ve algılama biçimi meydana getirir. ‘Dilde bir nevi felsefe gizlenmiş değil midir? Ve bu milli felsefe ırkın en derin vasıflarını açığa vurarak yabancıların asimile edilmesini sağlamaz mı? (İzzet, 1981:129-142) diyerek görüşlerini sürdürür. Atsız, “Ordusunu kaybeden bir millet tehlikededir. İstiklalini kaybeden millet korkunç bir felakete düşmüştür. Dilini kaybeden milletse yok olmuş demektir.” (Atsız, 2015:208) diyerek dilin bir millet için ne kadar önemli bir araç olduğunu söylemektedir. Dil bir milletin devamlılığını sağlayabilecek en temel vasıflardan birisidir. Aynı dili konuşan insanların fiziksel özelliklerinde de bir ortaklık gözlemlenebilir. “Dil telaffuzun icap ettirdiği hareketlerin aynılığı dolayısıyla, yüz şekillerini de benzer kılar” (Courrejo, Akt:İzzet, 1981:142). Toplum ve dolayısıyla kültürel yapı bizim olgulara ve ilişkilere karşı geliştirdiğimiz bakış açımıza yön verir. Vygotsky’e göre, bir yerde olaylara ve eylemlere asıl anlam yükleyen onlardır. Biz tanımlarımızı ve yargılarımızı zihnimiz ile düşünerek veririz. Yargılarımız ise içinde yaşadığımız toplumun bize getirdiği sosyokültürel ilişkiler etrafında şekillenir. Bu nedenle düşünceyi kültürden ayırmak çok zordur (Vygotsky, 1985: 50). Milletlerin dilleriyle dünya görüşleri arasında sıkı bir ilişki vardır. Bir dili diğerlerinden ayıran sadece bu dilin kuralları değildir. Dil topluma başka bir özellik, başka türlü düşünme, davranma ve başka türlü yaşama şekli verir. Bu şekilde toplumların dünyaya bakışları ve insana verdikleri değerler farklılık gösterir. Bu çerçeve içinde toplumların ve insanların düşünceleri, kullandıkları diller aracılığıyla kendini göstermektedir (Avcı, 2012).

İnsanları diğer canlılardan ayıran ve iletişimi sağlayan en temel özellik düşünceleri ifade edebilmede kullanılan dil yeteneğidir. Düşünceleri aktarmada en somut araç olan dil, onu oluşturan toplumun bir ürünüdür. Toplumlar kişilik özelliklerine uygun olarak oluşturdukları yaşama biçimlerine; konuşmaya başlamadan önce düşüncelerinde yer verirler. Bu öncelikleri dil ile ilişkilendirdiğimizde derin yapıda önce bu özelliklere uygun kavramlar ortaya çıkar. Sonra bu kavramlar ifade edilmiş sırasına göre dizilmeye başlar. İşte bu şekilde dil ile düşünce birbirini etkileyerek gelişir. Dolayısıyla kullanılan dilin düşünceler üzerindeki etkisi yadsınamayacak kadar büyüktür. Bu sebeple düşüncelerin değişmesi dilin değişimine de sebep olur. Burada araştırma verilerinin sonucuna göre

• Max Müller, La science du languages. 369-370

yabancı bir dil öğrenirken sadece o dili değil, dili oluşturan toplumun sosyal, kültürel ve değer yargılarının da farkında olmadan benimsenmesi doğru bir tutum değildir.

Türk dili insani değerler üzerine kurulu olduğu için herhangi bir olay ya da durum karşısında hep kişiyi temel alarak değerlendirir. Bir şeyin nasıl yapıldığından çok kim tarafından yapıldığı daha önemlidir. Bu sebeple Türk toplumunda kişi her zaman sosyal yaşantıda önde yer almaktadır. Batı dillerinde ise öznenen çok nesne sosyal hayatın temelinde yer alır. Toplumların bu özellikleri doğrudan dillerinin yapısını belirler. Bu temel belirleyiciden hareketle Türk dili öznel özellikler üzerine kurulurken batı dillerinin nesnel özellikler üzerine kurulduğunu görüyoruz. Dilin doğal yapısına yansıyan düşünce, kültür ve algılama biçimleri işte bu şekilde sosyal hayatın içinden çıkmaktadır.

Bu sebeple yüzeysel yapıya yansımış olan cümleye bakarak bir dilin nesnel yapıya mı, öznel yapıya mı dayandığını anlamak mümkündür. Türkçenin başka kültürlerin etkisiyle öznel yapıdan nesnel yapıya kaydığı yolunda görüşler vardır. Toplumdaki bu değişimleri tespit etmek gerekir. Bu değişimi tespit etmek için toplumdaki algının sosyal olarak incelenmesi, somut verilere dayandırılması gerekmektedir. Bu değişim algılarını elde etmek için anketler uygulandı. Bu anketleri uygulama sebebimiz toplumun doğal olarak nesnel özelliklere mi veya öznel özelliklere mi dayandığını tespiti yöneliktir.

Araştırmamızda toplumun temelini oluşturan algılardan ne kadar uzaklaşıldığını veya hala ne kadar korunduğunu yaptığımız anket çalışması üzerinden ortaya koymaya çalıştık.

Bir dili öğrenirken o dilin oluşumunu sağlayan topluma ait kültür ve düşünce yapısını da dil ile birlikte öğreniriz. Çünkü hedef dilin oluşumunu sağlayan topluma ait özellikler o dilin doğal yapısında mevcuttur. Dil öğrenmek demek dilin sadece yapısını öğrenmek anlamına gelmez. Sahibi olduğu toplumun düşünce, kültür ve sosyal yapısını da öğrenmek anlamına gelir. Bu yönüyle kendi kültürünü özümseyememiş kişiler herhangi bir yabancı dil öğrendiğinde hedef dilin düşünce kodlarının etkisinde kalır.

Bir dili öğrenirken kişi ana diline ait kültür ve düşünce yapılarından ne kadar uzaklaşır?

Bir dili öğrenen kişi hedef dilin etkisiyle dil düşünce ilişkisinde yaşanan eksen kaymasının ne kadar bilincindedir?

Dilin düşünceler üzerine olan etkisi nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum Çalışması bir ya da daha çok olayın derinlemesine analizi edilmesidir. Durum çalışması güncel bir olgunun gerçek bağlamında araştırılmasıdır (Yin, 2003: 13). Dilin doğal yapısına yansıyan düşünce, kültür ve algılama biçimleri o toplumla ilgili bilgiler içerir. Bu sebeple yüzeysel yapıya yansımış olan cümleye bakarak bir dilin nesnel özellik mi veya öznel özellik mi gösterdiğini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, somut nitelikte olup durum çalışması desenine uygun bir şekilde desenlenmiştir.

Araştırmanın Veri Analizi

Araştırmada nitel veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde verilerin özgün biçimlerine sadık kalınarak, doğrudan alıntılar yoluyla, betimsel bir yaklaşımla verilerin ifade edilmesidir (Kümbetoğlu, 2005).

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın soruları, oluşturulan bir hikâyeden çıkartılmıştır. Hikâyeden çıkarılan soruların amacı kişilerin verdiği cevaplara göre düşünce yapısını belirlemeye yöneliktir. Cevaplardan kişinin öznel bir dünya görüşüne mi nesnel bir dünya görüşüne mi yakın olduğunu tespit etmeye yöneliktir. Bu çalışmanın genel amacı yüzeysel yapıya yansımış olan cümleye bakarak bir dilin nesnel özellik mi veya öznel özellik mi gösterdiğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda İngilizce Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören

1. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerine bir hikâye anlatılmış ve bu amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Sınıftaki mevcut öğrencilerden herhangi bir kişiye bir doğum günü sürprizi hazırlanır. Alınan hediyelerin verilme aşamasında doğum günü kutlanan kişi sınıfın dışına alınır. İçerde alınan hediyeler hakkında en uç düzeyde iyi, kötü ve harika, çirkin şeklinde yorumlar yapılır. Dışarı alınan kişi bu konuşmaları duymaktadır. Bu sırada sınıftan, sabırsız olan bir kişi dışardaki arkadaşını merak ederek onun yanına gider. Dışarıdaki kişi içerden gelen arkadaşına sorular sorar. ‘Sizce dışarıdaki kişi arkadaşına ne sormuş olabilir’ sorusu sınıfa anket sorusu olarak uygulanır. Ankete verecekleri cevap ise şu şıklardan oluşmaktadır.

1- Sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü yorumlar için hediye kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı, der?

2- Sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan iyi yorumlar için hediye kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı, der?

3-- Sürpriz hazırlanan kişi bir Türk olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü yorumlar için hediye kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı, der?

4- Sürpriz hazırlanan kişi bir Türk olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan iyi yorumlar için hediye kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı, der?

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen veriler analiz edilmiştir. Bu verilerden hareketle yüzeysel yapıya yansımış olan cümleye bakarak, hangi kültüre ait düşünce yapısının hâkim olduğunu anlamaya yönelik olduğunu belirlemeye çalıştık. Buradaki sayısal verilerden kişilerin tercih ettiği dil algısının nesnel özellik mi veya öznel özellik mi gösterdiği sayılarla tespit edilmiştir. Bu sorularından ortaya çıkan veriler sırasıyla ele alınmış ve sonuçlar tablo ile gösterilmiştir.

Tablo 1

Lisans Öğrencilerinin Kültüre Ait Düşünce Yapılarını Belirlemeye Yönelik Görüşleri

		1. Sınıf öğrencilerine ‘Türk olsa ne derdi’ diye sorulduğunda	4. Sınıf öğrencilerine ‘Türk olsa ne derdi’ diye sorulduğunda	1. Sınıf öğrencilerine ‘İngiliz olsa ne derdi’ diye sorulduğunda	4. Sınıf öğrencilerine ‘İngiliz olsa ne derdi’ diye sorulduğunda
	Kim Almış?	18	7	23	10
1. Kötü bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Ne Almış?	42	57	35	40
	Kararsız	2	1	5	15
	Kim Almış?	19	13	28	7
2. İyi bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Ne Almış?	43	51	29	41
	Kararsız	0	1	4	17

Türk düşünce sisteminde en önemli unsuru sona bırakma özelliği vardır. Yani Türkçede cümlelerin en sonunda bulunan unsur aslında en önemli unsurdur. Türkçede bütün cümleler bir şahıs eki veya şahıs eki kavramıyla biter. Bu durumda Türkçenin en önemli unsuru şahıstır, yani insandır. Bir yargının oluşumundan nasıl yapıldığından ve niteliğinden çok kimin tarafından yapıldığı daha önemlidir. Bu ise bizi Türk kültüründe insanı öne çıkarma özelliğine, eşyadan, maddeden çok insana verilen değeri anlamaya götürür. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse Batı dilleri nesne, madde üzerine kurulurken Türkçe, insanî değerler yani insan kavramı üzerine kurulmuştur'(Avcı, 2012, s.5).

Bu sebeple görüşme sorularında 'kim almış' cevabını veren kişiler Türk mantığına uygun cevap vermiş olarak kabul edilmiştir. Çünkü 'kim' kelimesi şahsı yani öznel kavramları çağrıştırmaktadır. 'Ne almış' cevabını veren kişiler ise 'ne' kelimesi ile nesnel kavramları çağrıştıran dünya görüşüne ve algılara yatkınlığı gösteren kişilik özelliği olarak görünmektedir. Uygulanan anket soruları da bu temel çerçevede değerlendirilerek etkilenen ve etkileyen kültür unsurlarının yönleri sayılarla desteklenmiştir.

Tablo 2

Lisans Öğrencilerinin Hediye Hakkında Yapılan Yorumlara İlişkin Kültüre Ait Düşünce Yapılarını Belirlemeye Yönelik Görüşleri

		1. sınıf öğrencilerine 'Türk olsa ne derdi' diye sorulduğunda	1. sınıf öğrencilerine 'İngiliz olsa ne derdi' diye sorulduğunda
1. Kötü bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Ne Almış?	62 16	62 16
2. İyi bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Kararsız	62 16	62 16

İngilizce Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerine 'sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz ve bir Türk olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü ve iyi yorumlar için hediyeyi kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsız mı?' şeklinde sorular yöneltildiğinde, soruların tümüne 'ne almış' cevabını veren 16 öğrenci vardır. Bu oran öğrencilerin %26'sını yansıtmaktadır. Bu sonuca göre alınan yabancı dil eğitiminin sadece dil üzerinden olmadığını, düşüncelerimize ve buna bağlı olarak da öğrendiğimiz hedef dildeki nesnel özelliklerin yaşantılarımıza yansıdığı somut olarak görülmektedir. Dil biliminin gösterdiği kadarıyla duygusal ortamda kurulan cümlelerle sakin, mantığın hâkim olduğu ortamda kurulan cümlelerin üslup bakımından farklı olduğu ifade edilmektedir. Ancak bu anketler de görülüyor ki kişilerin uç noktadaki duygu değişimleri bile düşünce yapılarını değiştirmede etkili olmamıştır.

İngilizce Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerine 'sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz ve bir Türk olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü ve iyi yorumlar için hediyeyi kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsız mı?' şeklinde soruları yöneltildiğinde, 1. sınıf öğrencilerinden öznel mantığına uygun 2 kişi cevap verirken nesnel mantığına uygun olarak 3 kişi cevap vermiştir. Ancak bu oran aynı sorular yöneltildiğinde 4. sınıf öğrencilerinde öznel mantığına uygun 1 kişi ve nesnel mantığına uygun 2 kişi cevap vererek gerilemiştir. Sınıftaki kültüre karşı algıların 4. sınıfa gelince de değişmelerin orantısı fazla olmadığı için anlamlı bir değişimden söz etmek mümkün değil.

Tablo 3

Lisans Öğrencilerinin Konuyla İlgili Görüşleri

		1. sınıf öğrencilerine ‘Türk olsa ne derdi’ diye sorulduğunda	4. sınıf öğrencilerine ‘İngiliz olsa ne derdi’ diye sorulduğunda
1. Kötü bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Ne Almış?	62 2	65 11
	2. İyi bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	62 2	65 11

İngilizce Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerine ‘*sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü ve iyi yorumlar için hediyeyi kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı?*’ şeklinde sorular yöneltildiğinde, İngiliz için soruların tümüne kararsız kalan 2 öğrenci olmuştur. 4. Sınıf öğrencilerine aynı sorular yöneltildiğinde ise İngiliz için soruların tümüne kararsız kalan öğrenci sayısı 11’e çıkmaktadır. Kararsız kalan öğrencilerin 4 yıllık eğitimin sonucunda %450 gibi çok büyük oranlarda değişim gösterdiği görülmektedir. Bu verilere göre, düşüncenin etkisi ile dil yapısının da değiştiğini görüyoruz. Kendi kültürünü özümseyememiş kişiler herhangi bir yabancı dil öğrendiğinde hedef dilin düşünce kodlarının etkisinde kalır. İngilizce öğrenen kişiler İngiliz gibi düşünmeye başlar. Bu düşünce yönü ise alınan yabancı dil eğitiminin düşünceler üzerinde olan etkisinin farkında olmayan kişiyi, ‘bir İngiliz olsa ne derdi’ sorularına kararsız kalma durumuna getirir. Bu durum düşünce yapısına işlenen o dilin getirdiği topluma ait kültür, sosyal ve dünyayı algılama biçimi yabancı dil öğrenen kişi de kimlik kaybına sebep olmaktadır. 4. Sınıflarda ortaya çıkan bu durumu aldıkları eğitimle açıklamak mümkündür. Öğrenciler bunun farkında olmadığı gibi bunu önemli bir kazanım gibi yansıtmaktadır. Kişinin dil aracılığıyla öğrendiği yeni düşünce tarzlarının kişiler üzerinden toplumsal yapı da ne kadar değişime sebep olduğu görülmektedir.

İngilizce Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerine ‘*sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz ve bir Türk olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü ve iyi yorumlar için hediyeyi kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı?*’ şeklinde soruları yöneltildiğinde, soruların tümüne kararsız kalan öğrenci 1. sınıflarda yokken, 4. Sınıflarda bir kişi çıkmaktadır. Bu cevaplara göre öğrencilerin aldıkları eğitim sonucunda bilinçlendiklerini söyleyebiliriz. Bir kişinin kararsızlığı sınıfın bilinç düzeyini anlamlı bir şekilde değiştirmez.

Tablo 4

Lisans Öğrencilerinin Konuyla İlgili Görüşleri

		1. Sınıf öğrencilerine ‘Türk olsa ne derdi’ diye sorulduğunda	4. Sınıf öğrencilerine ‘Türk olsa ne derdi’ diye sorulduğunda	1. Sınıf öğrencilerine ‘İngiliz olsa ne derdi’ diye sorulduğunda	4. Sınıf öğrencilerine ‘İngiliz olsa ne derdi’ diye sorulduğunda
1. Kötü bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Kim		62 3		65 6
	Ne	62 3		65 6	
2. İyi bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Kim		62 3		65 6
	Ne	62 3		65 6	

İngilizce Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerine 'sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz ve bir Türk olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü ve iyi yorumlar için hediyeyi kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı, der?' şeklinde sorular yöneltildiğinde, 1. sınıf öğrencilerinden Türk ve İngiliz düşüncesinden farklı olarak cevap veren 3 öğrenci vardır. Bu sayı bize öğrencilerin eğitimin başında oldukları için hedef dilin tamamen etkisi altına girilmediğini gösterir. Bu sayı 4. Sınıf öğrencilerine aynı sorular yöneltildiğinde iki katına çıkmaktadır. Bu sayılar ise hedef dilin etkisinde kalan öğrencilerin hedef dil lehine ana dillerinin aleyhine kültür algısı içinde olduklarını gösterir. Bu sonuç, öğrenilen yabancı dilin etkisinin giderek arttığını ve bir milleti oluşturan kültür, sosyal ve düşünce yapılarının dil aracılığı ile düşüncelere nasıl etki ettiğini somut bir şekilde göstermektedir. 4 yıllık eğitimin sonucunda her iki dilin düşünce yapısına da ters bir şekilde verilen cevapların iki katına çıkması, kendi düşünce yapısını ve kültürünü özümseyememiş kişilerin, öğrenilen yabancı dilin de etkisiyle bir düşünce karışıklığı yaşadığını göstermektedir. Hâlbuki öğrencinin hedef dilin sahibi olan kültürü de tanıması gerekir. Hedef kültürü tanımaya yönelik sorulara verilen cevaplardaki düşük oran hedef kültürün tam oturmadığını ve hedef kültürü tanımadıklarını gösterir. 1. sınıflardan 4. sınıflara kadar alınan eğitimin sonucu ile verilen cevaplardaki zıtlık %100 oranda bir artış göstermektedir.

Tablo 5

Lisans Öğrencilerinin Konuyla İlgili Görüşleri

		4. sınıf öğrencilerine 'İngiliz olsa ne derdi' diye sorulduğunda
1. Kötü bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Kararsız	65 11
2. İyi bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Kararsız	65 11

İngilizce Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerine 'sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü ve iyi yorumlar için hediyeyi kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı, der?' şeklinde sorular yöneltildiğinde, İngiliz için soruların tümüne kararsız kalan 11 öğrenci olmuştur. Yani öğrencilerin %17'si kararsızdır. Bu verilere göre, düşüncenin etkisi ile dil yapısının da değiştiğini görüyoruz. Kendi kültürünü özümseyememiş kişiler herhangi bir yabancı dil öğrendiğinde hedef dilin düşünce kodlarının etkisinde kalır. İngilizce öğrenen kişiler İngiliz gibi düşünmeye başlar. Alınan yabancı dil eğitiminin düşünceler üzerindeki etkisinin farkında olmadıkları için 'bir İngiliz olsa ne derdi' sorularına kararsız kalmaktadır. Bu kararsız kalan 11 öğrenciden 7 tanesi yani yüzde %64'ü 'bir Türk olsa ne derdi' sorularına nesnelliği ön planda tutarak 'ne' cevabını veren kişilerdir. Aynı şekilde 1. Sınıf öğrencilerine de bu sorular yöneltilerek 'bir İngiliz olsa ne derdi' diye sorulduğunda kararsız kalan 2 öğrenci vardır. Bu iki öğrenci de 'bir Türk olsa ne derdi' sorularına nesnelliği ön planda tutarak 'ne' cevabını vermiş öğrencilerdir. Görüldüğü gibi ortaya konulan bu oranlar kararsız kalan öğrencilerin %100'ünü yansıtmaktadır. Bu ise kendi ana dilinin düşünce yapısına hâkim olamayan kişilerin, öğrenilen yabancı dilin de etkisiyle düşünce yapılarındaki eksen kaymasını gösterir.

Tablo 6

Lisans Öğrencilerinin Konuyla İlgili Görüşleri

		4. sınıf öğrencilerine 'Türk olsa ne derdi' diye sorulduğunda	4. sınıf öğrencilerine 'İngiliz olsa ne derdi' diye sorulduğunda
1. Kötü bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Ne Almış?	65 27	65 27
2. İyi bir şey duyduğunuzda ne dersiniz?	Kararsız	65 27	65 27

İngilizce bölümü okuyan 4. Sınıf öğrencilerine 'sürpriz hazırlanan kişi bir İngiliz ve bir Türk olsaydı alınan bu hediye hakkında yapılan kötü ve iyi yorumlar için hediyeyi kimin aldığını mı sorar, ne alındığını mı sorar veya fikri olmadığı için kararsızım mı, der? Şeklinde sorular yöneltildiğinde, soruların tümüne 'ne almış' cevabını veren 27 öğrenci vardır. Buda öğrencilerin %42 oranında hedef dilin etkisinde olduğunu gösterir. Bu sonuç öğrencilerin hedef dilin kültür yapısını tanıdığını düşündürmektedir. Ancak bu durum öğrencilerin kendi kültür yapısından uzaklaştığını gösterir. Hedef dilin kültür yapısını tanıtırken de bu kültür yapısının etkisi altında kaldığının bir göstergesidir. Bu durum düşüncelerimize ve buna bağlı olarak da yaşantılarımıza yansıdığını somut olarak gösterir. Dil biliminin sunduğu kadariyle duygusal ortamda kurulan cümlelerle sakin, mantığın hâkim olduğu ortamlarda kurulan cümlelerin farklı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu anketlerde görülüyor ki kişilerin uç noktadaki duygu değişimleri bile düşünce yapılarını değiştirmede etkili olmamıştır. Yükselen bu sayılar1. Sınıf öğrencilerinde 16 iken 4 yıllık eğitimin sonucunda 27 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin düşünce yapısındaki bu değişim %69 oranında artış göstermiştir. Bu oran eğitimi yapılan yabancı dilin düşünce yapılarında ki değişim yansımalarını göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından elde ettiğimiz verilere göre öğrenilen yabancı dilin sadece dil olarak öğretilmediği ve o dili oluşturan toplumun yani hedef dilin dünyaya bakış açısının da farkında olunmadan benimsendiği gözlenmektedir. Bulguların sonucuna göre öğrenciler öğrendikleri dil ile birlikte o dile ait kültürel yapıları da kendi dillerine ait kültürel yapılar zannederek 'Türk olsa ne der' diye sorulduğunda nesnel mantığa yönelik cevap vermektedirler. 1. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinin verdiği cevaplar karşılaştırıldığında öğrencilerin %69 gibi büyük bir oranda nesnelliği ön planda tutarak Türk düşünce sistemine uygun olmayan cevabı vermeleri düşünce yapılarındaki değişimin bir kanıtıdır. Alınan 4 yıllık eğitimin sonucunda ise bu oran ana dile göre olumsuz anlamda artış göstermektedir. Bu araştırma verilerinden elde edilen oranlara göre kendi ana dilini ve ana diline ait düşünce yapılarını benimseyememiş kişilerin öğrenilen yabancı dilin etkisi ile kişide oluşan düşünce değişikliklerini göstermektedir. Kişi bunun farkında bile değildir. Çünkü hedef dilin düşünce yapılarını benimseyip bunu kendi ana dili gibi değerlendirerek cevap vermektedirler. Ana dil ile hedef dil arasındaki dil düşünce ilişkisinin farklı olduğu algısı anketlere yansımamıştır. Bu ise toplumun algılar ve düşünce dünyasındaki eksen kaymasını gösterir. Bu eksen kayması günümüzde olduğu gibi gelecekte de daha büyük toplumsal sorunlara sebep olabilir.

Bulgulara göre yabancı dil öğrenimi ile birlikte düşünce yapılarının da ana dil aleyhine değiştiği görülmektedir. Soruların tümüne 'ne' cevabını veren öğrenci sayıları 1. Sınıflarda 16 iken 4. Sınıflarda bu sayı 27'ye yükselmektedir. Bu %69 oranında bir değişimi göstermektedir. Hedef dilin düşünce yapısını benimseyen kişiler bu düşünce yapısına kolayca kaymaktadırlar. 4 yıllık eğitimin sonucunda oranların artarak değişmesi hedef dilin kendi kültürü ve düşünce yapısı adına edindiği başarıyı göstermektedir. Hedef dilin bu başarısı ana dildeki düşünce yapısına olumsuz yansımaktadır.

Burada araştırma verilerinin sonucuna göre, çalışma boyunca üzerinde durduğumuz dil düşünce ilişkisi hakkında yabancı dil öğrenmenin sadece o dili öğrenmekle kalmadığını ve

o dili oluşturan toplumun düşünce yapılarının da benimsendiğini göstermektedir. Bu sebeple yabancı dil öğrenecek kişilerin önce kendi ana dillerine hâkim olmaları gerekir. Çünkü kendi ana diline vakıf olan ve kendi ana dilinin düşünce yapılarını özümsemiş kişiler yabancı bir dili daha kolay öğrenirler. Hedef dile ait kültürün olumsuz olarak etkisinde kalmazlar. Anket sonuçlarında da görüldüğü gibi hedef dil ile ana dil arasında yaşanan kültürel etkileşim, kimlik kaybı ve düşüncede eksen kayması gibi toplumsal bozulmalara sebep olmaz. Ahmet Cevat'ın da dediği gibi "Kültür sahibi olmak için ana dilinin ancak hayatta öğrenilen dil ve lügatçesi üzerine iki yabancı dil tahsil etmek ve nesilden nesle yabancı kaynaklardan yenileştirilen yabancı bir lügat bellemek ihtiyacı vardı. Bu şartlar milli dilimizi kültürsüz kalmaya mahkum bırakıyordu." (Cevat,1933:6) tespitinin günümüz içinde ne kadar isabetli olduğunu anket sonuçlarımız göstermektedir. Bütün olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte yabancı dil öğreniminin düşünceler üzerine olan etkisi tartışılarak zararlı yönleri somut olarak tespit edilmelidir. Yabancı dil öğrenimini düşünce boyutlarına taşımak ya da karşı olmak yerine, yabancı dil öğrenmeden önce kişilere kendi ana dilleri ve ana dillerine ait düşünce yapılarının gerektiği gibi öğrenmeleri sağlanmalıdır. Kendi ana dilini öğrenmeden yabancı dil öğrenmenin doğru ve sağlıklı olmayacağı bilinmelidir.

KAYNAKÇA

- Akçuraoğlu, Y. (1978). *Türkçülük*. İstanbul: Türk Kültür Yayını.
- Aksan, D. (1995). *Her yönüyle dil*. Ankara: TDK Yayınları.
- Arsal, S. M. (2011). *Milliyetçilik duygusunun sosyolojik yansımaları*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Atsız, H. N. (2015). *Türk edebiyatı tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Avcı, Y. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil-düşünce analiz teorisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 1-15. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mjss/issue/40477/484896>
- Demircan, Ö. (1979) *Türkiye Türkçesinin ses düzeni Türkiye Türkçesinde sesler*. Ankara: TDK.
- Denkel, A. (1981). *Anlaşma: Anlatma ve anlama iletişim üzerine bir felsefe araştırması*. İstanbul.
- Emre A. C. (1933). *Türkçede kelime teşkili*. Ankara: TDK.
- Ergat, E. A. (2008). *Dil, düşünce ve varlık ilişkisi*. İstanbul: Birey Yayınları.
- Ergin, M. (2013). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Gül, F. ve Soysal, B. (2009). Dil ve düşünce ilişkisi üzerine. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 13, 65-76
- İzzet, M. (1981). *Milliyet nazariyeleri ve milli hayat*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Karasan, M. (1997). *Felsefenin ilkeleri, Descartes*. İstanbul: MEB. Yayınları.
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Vardar, B. (1983). *20. Yüzyıl dilbilimi*. Ankara: TDK.
- Vygotsky, L. S. (1985). *Düşünce ve dil* (Çev. Semih Koray). İstanbul.
- Vygotsky, L. S. (2008). *Düşünce ve dil*. İstanbul: Roza Yayınları.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods* (3rd ed.). Thousand Oaks: Sage Publications